

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τό ἑσπέρας, 17:00μ.μ. ὥραν τῆς 31^{ης} Δεκεμβρίου 2023/ 13^{ης} Ἰανουαρίου 2024, τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἔτους 2023 (π. ἡ) ἔλαβε χώραν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Πατριαρχείου τό ἔθιμον τελετῆς τῆς κοπῆς τῆς Βασιλόπιττας, τῆς πίττας τὴν ὁποίαν ἡ παράδοσις συνδέει μέ τὴν φιланθρωπικὴν δρᾶσιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Προσκεκλημένοι εἰς τὴν τελετὴν ταύτην ἦσαν ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κ. Δημήτριος Ἀγγελοσόπουλος, ἡ Πρόξενος κ. Μάντικα Ἄννα καὶ συνεργάται αὐτῶν καὶ Ἀγιοταφῖται Πατέρες καὶ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας καὶ τοῦ Ἀραβοφώνου ἡμῶν ποιμνίου.

Ἐν ἀρχῇ ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως Αὐτοῦ:

«Εἶπε δέ (ὁ Κύριος) πρὸς (τούς μαθητάς Αὐτοῦ)· οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιρούς, οὐς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ», (Πρξ. 1,7).

” Ἐκλαμπρότατε Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος κ. Δημήτριε Ἀγγελοσόπουλε,

Σεβαστοὶ ἅγιοι Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

Ὁ τῇ ἀρρήτῳ σοφίᾳ συστησάμενος τὰ πάντα θεὸς Λόγος καὶ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τό εἶναι παραγαγών, συνήγαγε πάντας ἡμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τόπῳ τοῦ Παλαιφάτου ἡμῶν Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων, ἵνα ἀφ’ ἐνός μὲν εὐχαριστήσωμεν αὐτῷ τῷ θεῷ Λόγῳ, ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ νέου ἔτους τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ καὶ ἀφ’ ἑτέρου τιμήσωμεν τὴν μνήμην τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρός ἡμῶν Βασιλείου, Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας τοῦ Μεγάλου διὰ τοῦ καθιερωμένου ἐθίμου τῆς κοπῆς τῆς ἐπωνύμου αὐτοῦ Βασιλόπιττας.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐννοίας τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐναλλαγῆς αὐτοῦ εἰς παρελθόν, παρόν καὶ μέλλον, εἰς ἐξερχόμενον καὶ εἰσερχόμενον, παλαιόν καὶ νέον ἐκ μέρους τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως τῶν ἐθνικῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τῶν φιλοσόφων γενικώτερον παραμένει ἀτελής, ἂν ὅχι παντελῶς ἀδύνατος.

Τούναντίον ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου καθίσταται δυνατός διὰ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ παρουσίας τοῦ ἐκ τῶν ἀγνῶν αἱμάτων τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ Ρωμαίου Καίσαρος Αὐγούστου καὶ τοῦ ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου, εἰς πόλιν Δαυΐδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (πρβλ. Λουκ. 2,1-5).

Ὁ ἔγκριτος πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, σχολιάζων τούς Κυριακοὺς λόγους πρὸς τούς μαθητάς αὐτοῦ: *«οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους καὶ καιρούς οὐς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ»* (Πρξ. 1,7), λέγει, «οὐ περιεργάζεσθαι χρῆναι τὰ λίαν ἀπόρρητα καὶ ἐν θεῷ κεκρυμμένα, διὰ τούτων ἐδίδασκε ὁ Κύριος».

Ὦντως ἡ θεώρησις τοῦ χρόνου ὡς παρελθόντος, παρόντος καί μέλλοντος ἀποτελεῖ λόγον ἀνερμήνευτον καί ἀκατάληπτον, ἀπόρρητον καί ἐν θεῷ κεκρυμμένον. Καί τοῦτο, διότι κατὰ τόν ἅγιον Ἰωάννην τόν Δαμασκηνόν, «ὁ θεός ἐκ τοῦ μή ὄντος εἰς τό εἶναι παράγει καί δημιουργεῖ τά σύμπαντα, ἀόρατά τε καί ὀρατά, καί τόν ἐξ ὀρατοῦ καί ἀόρατου συγκείμενον ἄνθρωπον». Κατά δέ τόν θεῖον Παῦλον, «ὁ θεός ... ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καί τούς αἰῶνας ἐποίησεν», (Ἐβρ. 1,1-2).

Σχολιάζων τόν λόγον τοῦτον τοῦ Παύλου ὁ Θεοδώρητος Κύρου λέγει: «ὁ γάρ αἰὼν οὐκ οὐσία τίς ἐστὶ, ἀλλ' ἀνυπόστατον χρῆμα συμπαρομαρτοῦν τοῖς γεννητῇ ἔχουσι φύσιν ... Αἰὼν ἐστὶ τό τῇ κτιστῇ φύσει παρεζευγμένον διάστημα. Τῶν αἰώνων δέ ποιητὴν εἴρηκε τόν Υἱόν, αἰδίου αὐτόν εἶναι διδάσκων καί παιδεύων ἡμᾶς, ὡς αἰεὶ ἦν παντός οὐτινοσοῦν ὑπερκείμενος χρονικοῦ διαστήματος. Οὕτω περὶ τοῦ θεοῦ Πατρός ἡ Παλαιὰ Γραφή λέγει: “ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων, ἀντί τοῦ αἰεὶ ὢν». [Καί ἀπλούστερον, «ὁ αἰὼν δέν εἶναι κάποια οὐσία ἀλλὰ πρᾶγμα ἀνυπόστατον, τό ὁποῖον συνοδεύει τά ὄντα τά ἔχοντα κτιστὴν φύσιν ... Αἰὼν εἶναι τό διάστημα, τό ὁποῖον εἶναι συνδεδεμένον μέ τήν κτιστὴν φύσιν. Ἡ Γραφή εἶπε τόν Υἱόν (τοῦ θεοῦ) ποιητὴν τῶν αἰώνων. Αὐτός εἶναι αἰδῖος διδάσκων ἡμᾶς ὅτι ἦταν πάντοτε ὑπερκείμενος παντός χρονικοῦ διαστήματος».]

Κατά δέ τόν Μέγαν Βασίλειον, ὁ χρόνος εἶναι σύμφυτος μέ τήν δημιουργίαν τοῦ κόσμου. «Ὡτε δέ ἔδει λοιπόν καί τόν κόσμον τοῦτον ἐπεισαχθῆναι τοῖς οὕσι ... συμφυῆς ἄρα τῷ κόσμῳ καί τοῖς ἐν αὐτῷ ... ἡ τοῦ χρόνου διέξοδος ὑπέστη, ἐπειγομένη αἰεὶ καί παραρρέουσα καί μηδαμοῦ παυομένη τοῦ δρόμου ἢ οὐχί τοιοῦτος ὁ χρόνος, οὗ τό μέν παρελθόν ἠφανίσθη, τό δέ μέλλον οὕπω παρέστη, τό δέ παρόν πρίν γνωσθῆναι διαδιδράσκει τήν αἴσθησιν;» [Καί ἀπλούστερον· καί ὅταν πλέον ἦλθεν ἡ ὥρα νά εἰσαχθῇ εἰς τά ὄντα καί ὁ κόσμος αὐτός ... τότε ἐκτίσθη ὡς βᾶσις ἡ ροή τοῦ χρόνου σύμφυτος μέ τόν κόσμον ... μία ροή πού συνεχῶς ἐπείγεται καί τρέχει παραπλεύρως πρὸς αὐτά, καί πουθενά δέν τερματίζει τόν δρόμο της. Ἡ μήπως ὁ χρόνος δέν εἶναι κάτι, τοῦ ὁποίου τό μέν παρελθόν ἐξηφανίσθη, τό δέ μέλλον ἀκόμη δέν ἐνεφανίσθη, τό δέ παρόν, πρίν καλά-καλά γίνῃ ἀντιληπτόν, διαφεύγει ἀμέσως ἀπό τά χέρια τῆς αἰσθήσεως;»]

Ἀκολουθῶν τόν Μέγαν Βασίλειον, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέγει ὅτι ὁ αἰὼν εἶναι αὐτό πού ἐκτεινόταν μαζί μέ τά αἰδία (ὄντα) σάν κάποια χρονική κίνησις καί σάν κάποιο διάστημα. «Αἰὼν οὐκ ἦν μετρητός, ἀλλὰ τό συμπαρεκτεινόμενον τοῖς αἰδίοις οἷόν τι χρονικόν κίνημα καί διάστημα· καί κατὰ τοῦτο εἰς αἰὼν ἐστί, καθ' ὃ λέγεται ὁ θεός αἰώνιος, ἀλλὰ καί προαιώνιος... θεοῦ δέ εἰπὼν δῆλον, ὅτι τοῦ Πατέρα λέγω καί τόν μονογενῆ αὐτοῦ Υἱόν, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καί τό Πνεῦμα Αὐτοῦ τό Πανάγιον, τόν ἕνα θεόν ἡμῶν».

Αὐτός ὁ θεός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ... πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τούς πόδας Αὐτοῦ, καί Αὐτόν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστί τό σῶμα Αὐτοῦ, τό πλήρωμα αὐτοῦ τά πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου (πρβλ Ἐφ. 1,22-23) κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὕσα τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, Τοῦ μή ὄντος ἐκ τοῦ κόσμου τούτου (Ἰω. 8,23), ἀλλὰ ὄντος καί δρῶντος ἐν τῷ ἱστορικῷ χρόνῳ, ἐορτάζει τό γεγονός τῆς ἀλλαγῆς τοῦ χρόνου, οὐχί κοσμικῶς ἀλλὰ πνευματικῶς, δῆλον ὅτι ἐν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι τοῦ Ἰησοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

Συνεπῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί διὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὁ χρόνος ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Παύλου, ὡς ἡ καινὴ κτίσις. «Ὡστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις·

τά ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα», (Β΄ Κόρ. 5,17-18). Αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς ἐν Χριστῷ καινότητος γενόμεθα κοινωνοί κατὰ τὴν συμμετοχὴν μας εἰς τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Χριστὸς κατοικεῖ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν (Πρβλ. Ἐφ. 3,17). «Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ», (Ἰωάν. 6, 56).

Ἐξ ἄλλου ὁ χρόνος γίνεται καιρὸς ζωῆς αἰωνίου κατὰ τὸ βάπτισμα, ἔνθα λαμβάνομεν τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐνδυόμεθα τὸν Χριστόν: «ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε», (Γαλ. 3,27) κηρύττει ὁ θεσπέσιος Παῦλος. Τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς δωρεᾶς τῆς σφραγίδος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐχαρίσατο ἡμῖν ὁ Θεὸς Πατήρ, ἵνα καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντός μολυσμοῦ καὶ καταστῶμεν ἀγαπητοὶ τῷ Θεῷ, ἀκούοντες εἰς τὸ παράγγελμα τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα λέγοντος: «Δεῖ οὖν ἡμᾶς περὶ τῶν ἐνεστώτων ἐπὶ πολὺ ἐρευνῶντας ἐκζητεῖν τὰ δυνάμενα σώζειν, φύγωμεν οὖν τελείως ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων τῆς ἀνομίας, μήποτε καταλάβῃ ἡμᾶς τὰ ἔργα τῆς ἀνομίας· καὶ μισήσωμεν τὴν πλάνην τοῦ νῦν καιροῦ, ἵνα εἰς τὸν μέλλοντα ἀγαπηθῶμεν».

Καθίσταται σαφές ὅτι ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χρόνου, δηλονότι τοῦ καιροῦ ἀφορᾷ οὐχὶ εἰς τὴν διάκρισιν ὥρῶν, ἡμέρας καὶ νυκτός, ἐβδομάδων καὶ μηνῶν, ἀλλὰ «τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν», (Πρξ. 20,21) κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν. Τοῦτο καταμεμήνυκεν καὶ ὁ πάνσοφος Παῦλος λέγων: «ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας», (Β΄ Κορ. 6,2).

Κατὰ τὸν νῦν καιρὸν τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ χρόνου, ὅπου ὑποφώσκει ἡ ἀποστασία καὶ ἡ ἀνομία ἀφ' ἑνός· καὶ ἡ ἀνθρωπότης δοκιμάζεται ἀπὸ πολέμους καὶ διαμάχας καὶ «ἐκ παντός φαύλου πράγματος», (Πρβλ. Ἰακ. 3,16) ἀφ' ἑτέρου, καλούμεθα, ἵνα ἀναλογισθῶμεν τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ «μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργαζόμενοι», (Πρβ. Φιλιπ. 2,12).

Τὴν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Λόγῳ ἐνανθρωπήσαντι καὶ σαρκωθέντι ἐκ τῶν ἀγνῶν αἱμάτων τῆς ὑπερευλογημένης θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἀνατολὴν τοῦ νέου χρόνου ἐορτάζοντες, ἵκετεύσωμεν τὸν Μέγαν τῆς Καππαδοκίας Ἱεράρχην ἅγιον Βασίλειον τὸν οὐρανοφάντορα, ἵνα πρεσβεύῃ τῷ σαρκί περιτμηθέντι Κυρίῳ καὶ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, καὶ ἰδιαιτέρως τῆς δοκιμαζομένης ζώνης τῆς Γάζης καὶ τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ παύσεως τῶν σχισμάτων καὶ θεραπείας τῆς διαρραγείσης ἐνότητος τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Μετά τοῦ ὕμνωδοῦ εἶπωμεν: «ὁ ἄρρητῳ σοφία συστησάμενος τὰ σύμπαντα, Λόγε Χριστέ ὁ Θεός, ὁ καιροὺς καὶ χρόνους ἡμῖν προθέμενος, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Σου εὐλόγησον· τὸ παρὸν νέον ἔτος ὡς ἀγαθὸς εὐλογήσας φύλαττε ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐνότητι, τὴν Ἐκκλησίαν Σου, τὴν Γεραράν ἡμῶν Ἀγιοταφίτικὴν Ἀδελφότητα, τὸ εὐσεβὲς χριστεπώνυμον ἡμῶν ποίμνιον, τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ εὐσεβὲς ἔθνος καὶ γένος τῶν Ρωμαίων Ὁρθοδόξων. Ἀμήν».

Εὐλογημένον καὶ εἰρηνικόν τὸ Νέον ἔτος 2024.

Ἔτη πολλά!”

Ἐν συνεχείᾳ ἐψάλῃ τὸ ἀπολυτίκιον τῆς Περιτομῆς «μορφὴν ἀναλλοιώτως ἀνθρωπίνην

προσέλαβες» καί τοῦ Μεγάλου Βασιλείου «εἰς πᾶσαν τήν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος σου ὡς δεξαμένην τόν λόγον σου». Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος ἔκοψε τήν πίτταν, εὐχόμενος αἴσιον καί εὐλογημένον καί εἰρηνικόν τόν Νέον Ἔτος 2024 καί διένειμεν αὐτήν εἰς τοὺς παρόντας.

Τέλος, οἱ μαθηταί τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς Σιών ἔψαλλον τά κάλαντα «ἐμεῖς ἡ νέα γενεά τοῦ Παναγίου Τάφου» εἰς τό Πατριαρχεῖον καί εἰς τās οἰκίας τῶν Ἀγιοταφιτῶν Πατέρων καί εἰς τας οἰκίας μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας